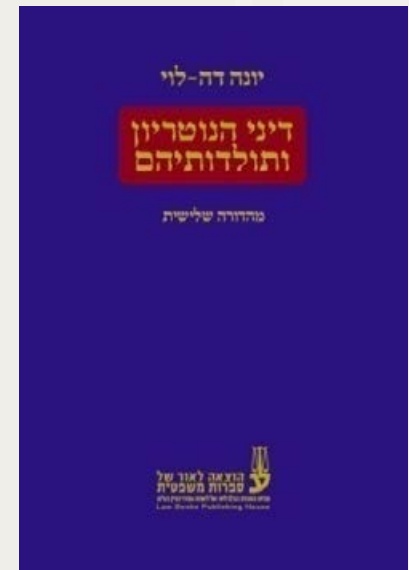

יונה דה-לוי – דיני הנוטריון ותולדותיהם

יונה דה-לוי – דיני הנוטריון ותולדותיהם
(מהדורה שלישית מורחבת) – הוצאה לאור של
לשכת עורכי הדין, תשע"ו – 2016, 560 עמ'.

ספרו של יונה דה-לוי הוא ספר מקיף ומלא המכיל למעשה את כל החומר המשפטי במגוון שטחי הנוטריונות. הוא עונה על כל שאלה בתחום. מהו מסמך נוטריוני? מה זה 'אפוסטיל'? (מונח שמשפטים רבים שמעו עליו אך לא בהכרח יודעים מהו), מתי יש בו צורך? מי יכול לכהן כנוטריון? מהו הדין בארצות אחרות? על כל אלו ורבות אחרות עונה הספר.

הספר עצמו בנוי משני חלקים כאשר החלק הראשון הוא החלק המעשי העוסק בדיני הנוטריון. הפרק הראשון עוסק בהליך הרישוי ונהלי קבלת רישיון נוטריון. הפרקים שאחריו עוסקים בסמכויות הנוטריון, האישורים שהוא/היא מספקים, עבירות משמעת ואתיקה מקצועית, וסמכויותיו בחו"ל. במבנה הספר ישנם שני יתרונות. ראשית, הוא מרכז במקום אחד את כל ההלכות הקשורות לנוטריונים. לא תמיד הלכות אלו נמצאות במקום אחד שכן ישנן שאלות שהוכרעו בבית המשפט למשפחה או אצל הרשם לענייני ירושות (בעיקר ההלכות הקשורות לצוואות). מאידך ישנן שאלות הקשורות לעיסקאות במקרקעין שהועלו בבית המשפט המחוזיים. כל ההלכות כולן מופיעות בספר.

יתרון שני קשור למפתחות ולפרטים הרבים שהספר מכיל. התוכן והמפתחות מפורט וידידותי מאוד. קל מאוד למצוא תשובה לשאלות והנוסח בדרך כלל בהיר וממצה. הספר מכיל את כל התקנות הרלוונטיות כולל כל הטפסים הנדרשים לעבודת הנוטריון. ניתן לומר כי מי שמעיין בספר איננו צריך כמעט לעיין בכל חומר אחר.

החלק השני של הספר הוא מעניין, אם כי לא בהכרח מעשי. זהו חלק היסטורי שעוסק בתולדות מוסד הנוטריונות מראשית ימי קדם ועד ימינו. המחבר פירש באופן ליברלי למדי את מושג הנוטריון. למעשה, החלק השני מהווה תיאור של התפתחות הכתב והחוק החל מדרום מסופוטומיה (לערך 3000 לפני הספירה) ועד לעידן המודרני. תקופה של כחמשת אלפים שנה לערך. המחבר מתאר את לוחות החרס של המזרח הקדום שעליהם נכתבו עסקאות שונות, ואף מביא שרטוטים לא מעטים שלהם. משם הוא עובר לעסוק בחותמות ומתאר את החותמות והבולות של אותה תקופה (מכתב באותה תקופה גולל לגליל ונקשר בחוט שאליו הוצמדה הבולה מחרס שעליה חותמו של השולח. לא ניתן היה לפתוח את המכתב ללא שבירת הבולה וכך שימשה זו כהוכחה לכך שהמכתב נפתח רק על ידי המוסמך לכך). חלק זה מכיל מכיל חומר רב שאיננו לגמרי הכרחי אך נראה שהמחבר נהנה להוסיפו. נוסיף רק שאם כבר דנים בהיסטוריה, מן הראוי היה להוסיף את הידוע על הנוטריונים בסין ויפן ובאסיה בכלל. גם שם שימשו פקידים וחותמות ברשויות ותפקידם היה חשוב וידוע.

החלק השני של הספר הוא מעניין, אם כי לא בהכרח מעשי. זהו חלק היסטורי שעוסק בתולדות מוסד הנוטריונות מראשית ימי קדם ועד ימינו

בשתי נקודות עלינו להעיר. ראשית, הספר מתעלם מאחת הסיבות שבעטיין חוקק חוק הנוטריונים. בזמנו, אחת המטרות הייתה לספק עבודה לעורכי דין לא צעירים שהשעה לא שיחקה להם. אלא שכיום תקופת הוותק כעורכי דין, הנדרשת ממי שמבקש להיות נוטריון הופחתה מחמש עשרה שנות וותק לעשר בלבד. ממילא מטרה זו איננה רלוונטית ולא ברור שהיא רצויה. לדעתנו ניתן לחשוב על מטרה חיונית אחרת. ריבוי עורכי הדין מביא עימו לצערנו גם ריבוי תקלות ומקרים שבהם עורכי דין

נגררים לעשיית מעשים שרצוי היה שלא ייעשו. ייתכן שדווקא יש להחמיר את הפעולות שצריכות להיעשות דווקא לפני נוטריון כשההנחה היא שזה יהיה זהיר הרבה יותר באישורן.

שנית, הספר לא נותן תשובה לעולם העסקי הגלובלי. הספר אכן משווה מאוד בקצרה בין מדינות. לעין מזדקרת מיד העובדה שישנם הבדלים מהותיים בתפקיד המכונה 'נוטריון' בארצות שונות.

בבריטניה למשל, נוטריון הוא רק עו"ד שעסק במשפטים כמה שנים ואחר כך למד שנתיים ועבר בחינות. באיטליה זהו מקצוע מיוחד הנפרד לחלוטין מעריכת הדין (הנוטריון הוא ד"ר למשפטים אך אסור לו לעסוק בעריכת דין), כאשר פעולות מסויימות כהעברת מקרקעין, ניתן לעשות רק לפני נוטריון. בארה"ב, נוטריון ציבורי יכול להיות כל בוגר תיכון (אך פעולתו מוגבלת בדרך כלל לאישור חתימות וקבלת הצהרות). לאור זאת, החלק ההשוואתי היה יכול להיות מקיף יותר, ולכלול עצות פרקטיות לעורך דין ישראלי המבקש לדעת את סמכותם של אלו.

ניסיונו בן עשרות השנים ניכר בספר ובהתבסס עליו הוא אף מציע במספר נקודות הצעות לשיפור. כך למשל מתברר שעד היום לא ברור האם נוטריון ישראלי רשאי לפעול ולאשר מסמכים בחו"ל

המחבר עו"ד ונוטריון יונה דה-לוי משמש כנוטריון מאז שנת 1983

ושימש שנים ארוכות כחבר בית הדין המשמעתי הארצי של לשכת עורכי הדין. ניסיונו בן עשרות השנים ניכר בספר ובהתבסס עליו הוא אף מציע במספר נקודות הצעות לשיפור. כך למשל מתברר שעד היום לא ברור האם נוטריון ישראלי רשאי לפעול ולאשר מסמכים בחו"ל. לפי פרשנות המחבר הדבר מותר ואפשרי והפרשנות הגיונית, משום שהאלטרנטיבה של אישורים קונסולריים איננה תמיד זמינה. אולם ברור שעדיף שנושא זה יוסדר רשמית בחוק. וזו רק דוגמא אחת מיני רבות לשאלות מעשיות הנדונות בספר.

הספר מומלץ למי שמתעניין בתחום הנוטריונות, והכרחי למעשה לכל מי שרוצה להיות נוטריון בפועל.